

STOSUJ SIĘ DO ZASAD

Nie spalaj śmieci
Stosuj opał dobrej jakości
Wymień stary piec
Dbaj o jego stan
Nie używaj dmuchaw do liści

Szanowni Państwo,

Środowisko naturalne jest naszym wspólnym dobrem, o które należy jak najlepiej zadbać poprzez podejmowanie odpowiednich inicjatyw, przeciwdziałanie zanieczyszczeniom oraz umiejętne gospodarowanie jego zasobami zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju. To ważne dla nas, dla naszego zdrowia, dla naszej przyszłości i przyszłości kolejnych pokoleń.

Powiat Legionowski realizuje nie tylko działania znajdujące się w jego kompetencjach, ale także dodatkowe, aby zachować środowisko w jak najlepszym stanie, zmniejszyć emisję CO₂, a przede wszystkim przyczynić się do wzrostu świadomości wśród mieszkańców, rozwijając edukację ekologiczną na naszym terenie.

W ostatnich latach do najważniejszych działań Powiatu Legionowskiego w zakresie ochrony środowiska należały:

Punkt konsultacyjny „Czyste Powietrze”

21 września 2020 r. w Starostwie Powiatowym w Legionowie uruchomiono punkt konsultacyjny programu Czyste Powietrze dla mieszkańców powiatu zainteresowanych pozyskaniem środków z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie m.in. na wymianę starych źródeł ciepła (pieców i kotłów na paliwa stałe) oraz zakup i montaż nowych źródeł ciepła, spełniających wymagania programu, docieplenie przegród budynku, wymianę stolarki okiennej i drzwiowej, instalację odnawialnych źródeł energii (kolektorów słonecznych i instalacji fotowoltaicznej), montaż wentylacji mechanicznej z odzyskiem ciepła.

Montaż czujników jakości powietrza

25 czujników jakości powietrza zamontowano we wszystkich gminach powiatu. Czujniki są w pełni zintegrowane z systemem Airly. Poprzez sensory Airly możliwe jest zbieranie, przetwarzanie i interpretowanie danych w czasie rzeczywistym. W oparciu o te dane, na mapie online, oznaczane są m.in. informacje o jakości powietrza. Sensory Airly mierzą poziom stężenia pyłów zawieszonych PM 2.5 oraz PM 10, temperaturę powietrza, ciśnienie atmosferyczne oraz wilgotność powietrza.

System informuje na bieżąco o poziomie zanieczyszczenia powietrza oraz o tym, kiedy można bezpiecznie przebywać na zewnątrz bez narażania się na działanie smogu.

Panele fotowoltaiczne

Aby obniżyć koszty zużycia energii oraz zmniejszyć emisję dwutlenku węgla na budynkach szkół prowadzonych przez Powiat Legionowski oraz Domu Pomocy Społecznej „Kombatant” w Legionowie zainstalowano panele fotowoltaiczne. Instalacja fotowoltaiczna należy do najbardziej przyjaznych dla przyrody czystych źródeł pozyskiwania energii elektrycznej. Nie wytwarza zanieczyszczeń, hałasu, dwutlenku węgla ani w żaden inny sposób nie wpływa negatywnie na środowisko naturalne.

Edukacja ekologiczna

W 2018 roku pracownicy Starostwa Powiatowego w Legionowie przygotowali Informator dla mieszkańców – Smog albo zdrowie, który zawierał obrazkowe wyjaśnienia dotyczące następujących zagadnień: Co to jest smog? Jak powstaje smog? Wpływ smogu na zdrowie. Stan jakości powietrza. Co zrobić, gdy za oknem ścieli się smog?

W ramach współpracy z organizacjami pozarządowymi Powiat Legionowski oraz lokalne samorządy gminne włączyły się w kampanię proekologiczną „Powietrze – wspólna sprawa”. Inicjatorem działań był LAS Legionowski Alarm Smogowy. Kampania, której częścią były m.in. spot wideo oraz akcja billboardowa, miała na celu skłonienie mieszkańców powiatu do wymiany pieców, tzw. kopciuchów, na ekologiczne źródła ciepła.

We wrześniu 2023 r. roku na terenie Powiatowego Zespołu Szkół Ponadpodstawowych im. Jerzego Siwińskiego w Legionowie zorganizowano piknik ekologiczny „Z energią w zielone”. Impreza miała na celu zaangażowanie młodzieży w propagowanie przedsięwzięć polegających na budowaniu postaw proekologicznych. Towarzyszyła jej akcja wymiany surowców wtórnych (makulatury, puszek aluminiowych, plastikowych nakrętek) na sadzonki drzew.

Powiat Legionowski wspiera ponadto uczniów prowadzonych przez siebie szkół w realizowaniu akcji związanych ze sprzątaniem świata czy nasadzeniem roślin. Zorganizował też wycieczki edukacyjne do lasu, podczas których dzieci uczyły się właściwego zachowania w lesie, poznały jego mieszkańców oraz dowiedziały się najważniejszych informacji o drzewach.

Ochrona środowiska naturalnego przynosi najlepsze efekty, gdy działania prowadzone są długofalowo, wielowymiarowo i przez jak największą liczbę osób. Dlatego serdecznie Państwa zachęcam do tego, abyśmy wspólnie zatroszczyli się o naszą planetę, każdego dnia mając na uwadze jej dobro.

Sylwester Sokolnicki
Starosta Legionowski

Od 11 listopada 2017 r. na Mazowszu obowiązuje UCHWAŁA ANTYSMOGOWA, znowelizowana 14 maja 2022 r.

można montować tylko kotły spełniające normy emisyjne zgodne z wymogami ekoprojektu

Wymagania ekoprojektu to minimalne normy emisji zanieczyszczeń do powietrza dla kotłów oraz ogrzewaczy pomieszczeń (m.in. kominków), określone jednolicie dla całej UE.

Sprawdź klasę kotła podczas zakupu!

zakaz spalania w kotłach, piecach i kominkach:

- mułów i flotokonzentratów węglowych oraz mieszanek produkowanych z ich wykorzystaniem
- węgla brunatnego oraz paliw stałych produkowanych z jego wykorzystaniem
- węgla kamiennego w postaci sypkiej o uziarnieniu 0–3 mm
- paliw zawierających biomasę o wilgotności w stanie roboczym powyżej 20% (np. mokrego drewna)

JAKI WPŁYW MA SMOG NA NASZE ŻYCIE I ZDROWIE?

- przestrzeganie przepisów wprowadzonych uchwałą antysmogową jest kontrolowane zarówno w kwestii posiadanych urządzeń grzewczych, jak i stosowanych rodzajów paliw
- użytkowanie instalacji naruszających przepisy uchwały antysmogowej jest zagrożone karą grzywny do **5000 zł** lub mandatem do **500 zł** zgodnie z art. 225 kodeksu karnego
- udaremnianie lub utrudnianie przeprowadzenia kontroli jest przestępstwem zagrożonym karą aresztu

WSPARCIE FINANSOWE I MERYTORYCZNE

Dotacje za pośrednictwem urzędu gminy – samorządy lokalne są głównymi redystrybutorami środków przyznawanych przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz samorząd województwa.
<https://powiat-legionowski.pl/dla-mieszkancow/srodowisko/powietrze-wspolna-sprawa>

Program Stop SMOG
<https://czystepowietrze.gov.pl/stop-smog/>

Program Mój prąd
<https://mojprad.gov.pl>

Ulga termomodernizacyjna
<https://www.podatki.gov.pl/pit/ulgi-odliczenia-i-zwolnienia/ulga-termomodernizacyjna/>

zakaz używania kotłów na węgiel lub drewno klasy 3 lub 4 według normy PN-EN 303-5:2012,

zakaz używania kotłów na węgiel lub drewno klasy 3 lub 4 według normy PN-EN 303-5:2012, w granicach administracyjnych gmin wchodzących w skład powiatów: grodzkiego, legionowskiego, mińskiego, nowodworskiego, piaseczyńskiego, pruszkowskiego, otwockiego, warszawskiego zachodniego oraz wołomińskiego nie wolno stosować węgla kamiennego oraz paliw stałych produkowanych z wykorzystaniem tego węgla,

kotły na węgiel, spełniające wymagania ekoprojektu, eksploatowane w granicach powiatów znajdujących się w obszarze NUTS2 (grodzki, legionowski, miński, nowodworski, piaseczyński, pruszkowski, otwocki i warszawski zachodni) i uruchomione przed 1 czerwca 2022 r., mogą być eksploatowane do końca ich żywotności,

użytkownicy kotłów klasy 5 wg normy PN-EN 303-5:2012 będą mogli z nich korzystać do końca ich żywotności, jeśli zostały zainstalowane przed 11 listopada 2017 r.

CZYSTE POWIETRZE NASZA ODPOWIEDZIALNOŚĆ

Powiat Legionowski

25. MAZOWSZE

Mazowsze » organizacja pozarządowych

Zadanie publiczne pn. „Nie oddychaj smogiem – kampania informacyjno-edukacyjna dla mieszkańców powiatów legionowskiego, nowodworskiego i wołomińskiego” dofinansowane ze środków z budżetu Województwa Mazowieckiego

Zdrowe Mazowsze to nasz wspólny cel. Zobacz, co możesz zrobić, by ratować naszą małą ojczyznę.

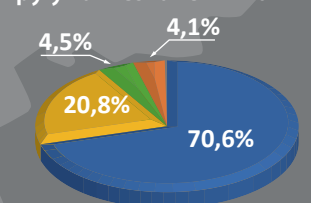
CO ZANIECZYSZCZA POWIETRZE NA MAZOWSZU?

Głównymi źródłami zanieczyszczenia powietrza na Mazowszu odpowiedzialnymi za przekroczenia norm są:

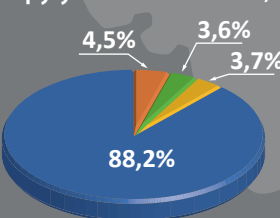
- spalanie paliw w gospodarstwach domowych (złej jakości paliwa i nieekologiczne stare piece, tzw. kopciuchy),
- spalanie śmieci,
- w Warszawie również intensywny ruch samochodowy.

Źródła zanieczyszczeń w województwie mazowieckim i ich podział (na podstawie: Roczna ocena jakości powietrza w woj. mazowieckim – raport wojewódzki za 2022 rok)

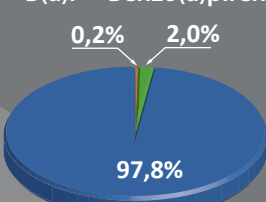
pyły zawieszone PM10

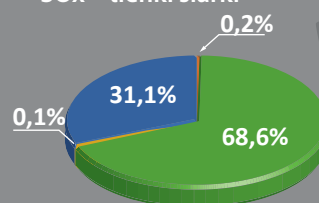
pyły zawieszone PM2,5

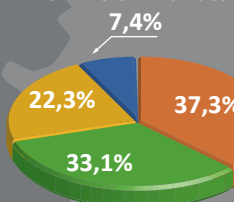
B(a)P – Benzo(a)piren

SOx – tlenki siarki

NOx – tlenki azotu

■ Gospodarka komunalno-bytowa
■ Emisja punktowa
■ Transport drogowy
■ Inne źródła

JAKI WPŁYW MA SMOG NA NASZE ŻYCIE I ZDROWIE?

6000
liczba mieszkańców Mazowsza umierających co roku z powodu smogu

500 tys.
roczna liczba wizyt u specjalistów z powodu chorób spowodowanych smogiem

12 tys.
roczna liczba nowych hospitalizacji wynikających z problemów zdrowotnych będących konsekwencją zanieczyszczonego powietrza

Powietrze, którym oddychamy, jest zanieczyszczone. Zawiera substancje, które zagrażają naszemu życiu i zdrowiu. Atakują układ krwionośny i oddechowy, zwiększają ryzyko zachorowania na nowotwory płuc, gardła czy krtani, prowadzą do wielu innych chorób, a w następstwie do przedwczesnych zgonów. Narażają dzieci na silne alergie i konieczność przyjmowania leków od najmłodszych lat. Pogłębiają złe samopoczucie osób starszych.

SMOG ZABIJA. SMOG OBNIŻA JAKOŚĆ ŻYCIA.

Powoduje konieczność zmiany naszych codziennych nawyków. Zamyka nas w domach, gdy na dworze świeci piękne słońce. Prognozą pogody coraz częściej towarzyszą ostrzeżenia – nie tylko związane z niebezpiecznymi zjawiskami atmosferycznymi, ale również z jakością powietrza. Indeksy jakości powietrza są alarmujące. Szczególnie niebezpieczne są najdrobniejsze frakcje pyłu, tzw. **pył zawieszony PM2.5**. Szacuje się, że z powodu długotrwałego narażenia na jego działanie **życie przeciętnego mieszkańca Unii Europejskiej jest krótsze o około 8 miesięcy.**

W Polsce – **nawet o 10 miesięcy**, gdyż zanieczyszczenie w naszym kraju jest większe niż w pozostałych krajach UE. Co to oznacza?

35 mld złotych
łączna wartość kosztów zdrowotnych dla Mazowsza oszacowana w 2020 r.

KTO PONOSI ODPOWIEDZIALNOŚĆ ZA ZŁY STAN POWIETRZA – MY WSZYSCY. KTO MUSI PODJĄĆ DZIAŁANIA MAJĄCE NA CELU POPRAWĘ JAKOŚCI POWIETRZA – MY WSZYSCY.

* Dane prezentowane podczas Kongresu Czystego Powietrza w Warszawie, w marcu 2023 r.

JAKIE SĄ SKUTKI ZANIECZYSZCZENIA POWIETRZA?

zdrowotne:

- zanieczyszczenie powietrza wywołuje krótkotrwałe ostre objawy chorobowe, ale również choroby przewlekłe, często nieuleczalne, bezpośrednio zagrażające życiu lub skracające jego długość

przyroda:

- choroby zwierząt i roślin
- zmniejszenie różnorodności biologicznej

gospodarka:

- koszty opieki zdrowotnej
- zmniejszona produktywność pracowników
- zniszczenie infrastruktury

rolnictwo:

- zmniejszenie i straty plonów
- zakwaszenie gleb
- choroby roślin

atmosfera i klimat:

- zmiany klimatyczne
- kwaśne deszcze
- dziura ozonowa
- smog

To nienaturalne zjawisko atmosferyczne spowodowane nadmiernym zanieczyszczeniem powietrza, powstające przy bezwietrznej pogodzie i dużej wilgotności. Jego powstawaniu sprzyja ukształtowanie powierzchni (doliny) i zwarta zabudowa. Powietrze jest wtedy zamglone i miewa nieprzyjemny zapach. Szczególnie źle smog znoszą dzieci, seniorzy, alergicy i ludzie z chorobami układu oddechowego. Główną przyczyną smogu jest niska emisja. **NISKA EMISJA** to emisja pyłów i szkodliwych gazów na wysokości do 40 m. Zanieczyszczenia te pochodzą z sektora komunalno-bytowego (domowych pieców grzewczych i lokalnych kotłowni węglowych, w których spalanie węgla i drewna odbywa się w nieefektywny sposób) oraz z transportu spalinowego.

Broszura, którą trzymasz w dłoni, trafiła do Ciebie nieprzypadkowo. Jesteś mieszkańcem domu jednorodzinnego na Mazowszu. Twoje życie, zdrowie, jest zagrożone.

6000 osób
tylu mieszkańców Mazowsza co roku umiera, z powodu złej jakości powietrza

0,5 litra
tyle powietrza z każdym oddechem człowiek wciąga do płuc

2 lata
tyle skraca życie oddychanie zanieczyszczonym powietrzem, w którym stężenie pyłu PM 2,5 jest przekroczone (wg badań naukowców z Energy Policy Institute na Uniwersytecie w Chicago)

Smog jest podstępny – działa niezauważalnie w ludzkim ciele, prowadząc do śmiertelnych efektów, atakując serce, płuca i inne organy.